

також яке значення мають ці докази, може визнати обставину, для з'ясування якої витребувався доказ [2].

Таким чином, інститут забезпечення доказів вносить та закріплює певні гарантії та реальні можливості сторони отримати доказ і відповідно довести в установленому законодавством порядку свої вимоги та заперечення.

Список використаних джерел

1. Зейкан Я.П. Цивільний процесуальний кодекс України. Станом на 15.06.2011: Науково-практичний коментар. – К.: КНТ, 2011. – 680 с.
2. Цивільний процесуальний кодекс України від 18.03.2004 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2004. – № 40-41, 42. – Ст. 492.

Ключові слова: докази, забезпечення доказів, заявник, ухвала про забезпечення доказів, витребування.

Науковий керівник: к.ю.н., доцент Гонгало Р. Ф.

Каспрак Вікторія Іванівна

студентка 3-го курсу соціально-правового факультету
Національного університету «Одеська юридична академія»

ПРОБЛЕМИ ІНСТИТУТУ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПОЗОВУ В ЦИВІЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ

Питанню забезпечення позову у цивільному процесі завжди приділялось багато уваги не тільки з боку науковців, а і серед юристів-практиків. На сьогоднішній день цивільне законодавство зазнало значних змін, що суттєво позначилось і на інституті забезпечення позову.

Одним із недоліків судового способу захисту порушеного права є його фактична неоперативність, формальна зарегульованість, що зумовлено вимогою суворого дотримання цивільної процесуальної форми. Наслідками цього може бути затягування розгляду справи, порушення права особи-заявника на розгляд його вимог, адресованих суду, протягом розумного строку, зловживання заінтересованими учасниками процесу своїми процесуальними правами. Найгіршою видається ситуація, коли через такі недоліки порушене право особи взагалі не зможе бути захищене судом з огляду на об'єктивну обмеженість його існування в часі, здатність із плином часу втрачати свої властивості, які наділяють це право певним аксіологічним змістом.

У такому разі розгляд справи взагалі може втратити будь-який сенс. Запобігти таким ситуаціям покликаний інститут забезпечення позову.

Інститут забезпечення позову представляє собою певну сукупність закріплених законом норм та правил, які вживаються судом за клопотанням осіб, які беруть участь у справі для забезпечення виконання рішення суду у майбутньому.

Діяльність органів судової юрисдикції по вирішенню спорів є ефективною тільки тоді, коли судові рішення виконуються. Реалізація права на судовий захист, гарантованого кожному ст. ст. 55, 124 Конституції України, багато в чому залежить від належного правового механізму, складовою якого, зокрема, є інститут забезпечення позову в судовому процесі [1].

Інститут забезпечення позову регулюється главою 10, статтями 149-159 Цивільного процесуального кодексу України і використовується проти несумлінних дій відповідача, який може сховати майно, продати, знищити або знецінити його. Позивач має змогу порушити вимогу про забезпечення позову перед судом, якщо її буде включено до змісту позовної заяви або подання про це самостійної заяви.

Позивач при зверненні до суду з позовом, має право вимагати від суду певних гарантій того, що у випадку ухвалення рішення у справі на його користь це рішення можна буде виконати в примусовому порядку, якщо відповідач буде ухилятися від добровільного виконання цього рішення. Отже, відповідно до заяви учасників справи, може бути вжито різні види забезпечення позову.

Відповідно до ч. 2 ст. 149 ЦПК України забезпечення позову допускається як до пред'явлення позову, так і на будь-якій стадії розгляду справи, якщо невжиття таких заходів може істотно ускладнити чи унеможливити виконання рішення суду або ефективний захист, або поновлення порушених чи оспорюваних прав або інтересів позивача, за захистом яких він звернувся або має намір звернутися до суду. У зв'язку з цим вжиття заходів забезпечення позову можливе не лише при проведенні попереднього судового засідання, здійсненні процесуальних дій з підготовки справи до судового розгляду чи під час судового розгляду, а й одночасно з відкриттям провадження у справі чи після постановлення відповідної ухвали. Винятком є заява про забезпечення позову з метою запобігання порушенню права інтелектуальної власності, яка може бути подана та підлягає розгляду до подання позовної заяви. До такої заяви додаються документи та інші докази, які підтверджують, що саме ця особа є суб'єктом відповідного права інтелектуальної власності і що її права можуть бути порушені у разі невжиття заходів до забезпечення позову. До заяви додаються також її копії відповідно до кількості осіб, щодо яких просять вжити заходів забезпечення позову, та документ, що підтверджує сплату судового збору за подання такої заяви [2].

У судовій практиці постійно виникають питання, пов'язані із вжиттям заходів забезпечення позову, незважаючи на регулярні узагальнення цієї практики та надання рекомендацій судам щодо правильного вирішення цього процесуального питання. Проте помилки та спірні питання при вирішенні заяв про забезпечення позову ще існують. Певним спірним питанням для судової практики є питання щодо можливості застосування інституту забезпечення позову (накладення арешту на майно) у спрах про відшкодування моральної шкоди, оскільки, як вважається, це спори немайнового характеру. Свого часу також у судовій практиці виникло питання про те, чи може суд при задоволенні заяви про забезпечення позову обрати інший вид забезпечення позову, ніж той, що просить заявник, зокрема з огляду на характер обставин справи.

Таким чином, можна стверджувати, що інститут забезпечення позову є невід'ємним складовим права на судовий захист, адже не завжди задоволення позовних вимог може вважатись реальним захистом порушених прав. Аналіз судової практики щодо вжиття заходів забезпечення позову свідчить про існування певних прогалин яку правозастосовній практиці окремих судів, так і на нормативному рівні, що, у свою чергу, зумовлює необхідність подальшого теоретичного дослідження проблем забезпечення позову [3, с. 521].

Список використаних джерел

1. Конституція України: Прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 року // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30. – Ст. 141.
2. Цивільний процесуальний кодекс України: Закон України від 18 березня 2004 року // Відомості Верховної Ради України. – 2004. – № 40-41, 42. – Ст. 492.
3. Теоретичні проблеми цивільного процесуального права : Підручник / М.М. Ясинок, М.П. Курило, О.В. Кіряк, О.О. Кармаза, С.І. Запара та ін.; За заг. ред. д.ю.н. професора М.М. Ясинка. – К.: Алерта, 2016. – 734 с.

Ключові слова: позов, забезпечення позову, позивач, відповідач, судовий захист.

Науковий керівник: к.ю.н., асистент Черемнов Д. В.